

KİMYA ÖĞRETMENİ EĞİTİMİ PROGRAMINDA LABORATUVAR ÇALIŞMALARININ ÖNEMİ

Hüseyin Savaş BAŞKAYA*

ÖZET

Son yıllarda Eğitim Fakülteleri Kimya Öğretmenliği programlarındaki laboratuvar saatlerinde artma olduğu görülmekte ve bu artışın olumlu sonuçları hissedilmektedir. Ancak laboratuvar saatlerinin henüz ideal düzeye de ulaşamadığı söylenebilir.

ZUSAMMENFASSUNG

Die Bedeutung von Labor-Praktikum bei der Chemie - Lehrer/- in Ausbildung

In den letzten Jahren wurden die Laborpraktikum-Stunden der Chemie-Lehrer/-in Ausbildungsprogramme zugenommen. Diese Zunahme brachte auch Positive Ergebnisse. Trotz dieser Zunahme haben die Praktikumsstunden zu dem idealen Niveau noch nicht erreicht.

Eğitim Fakültelerinin orta öğretime kimya öğretmeni yetiştirmeye yönelik "Kimya Eğitimi Program" ları incelendiğinde, laboratuvar çalışmalarının teorik derslere oranla, daha sınırlı tutulmuş olduğu göze çarpmaktadır.

Öğretme yöntemlerinden birisi olan "Laboratuvar Yöntemi", Fen Bilimleri ile ilgili temel bilgilerin, onları kanıtlayacak deneylerin laboratuvarında bizzat öğrenciler tarafından yapılarak öğrenilmesi anlamına gelir (ÇİLENTİ, 1985). Gerek kapalı gerekse açık uçlu deneylerle laboratuvarında yapılacak eğitimin pek çok ve başka yöntemlerle sağlanamayacak yararları vardır.

Eğitim Fakültelerinin Kimya Öğretmenliği programları 1986/1987 Eğitim-Öğretim yılından beri "Çerçeve Programı" adı verilen esaslara göre yürütülmektedir. Daha önceki döneme ait programa ise kısaca "YÖK Programı" adı verilmiştir. Bu iki programı karşılaştırdığımızda, çerçeve programın oldukça gelişmiş olduğu görülmektedir. Bununla birlikte Fen Fakültelerinin Kimya Lisans programları düzeyine ulaşamamıştır. Bu programlar, önemli görülen beş laboratuvar dersi esas alınarak Tablo I'de karşılaştırılmışlardır.

* Doç. Dr.; U.Ü. Necatibey Eğitim Fakültesi, Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Kimya Eğitimi Anabilim Dalı, Balıkesir.

Tablo: I

Üniversitelerimizde Uygulanan Kimya Lisans ve Kimya Öğretmenliği Programlarında Yer Alan Önemli Laboratuvar Çalışmalarının Eğitim Süresince Okutulan Toplam Saatlerinin Ortalamalarının Karşılaştırılması

DERSİN ADI	Kimya Lisans Prog. (Türkiye Ortalaması, Top. Lab. Saati)*	Kimya Eği. Prog. (Top. Lab. Saati)	
		YÖK Programı	Çerçeve Program
Analitik Kimya Lab. (Kalitatif ve Kantitatif Toplamı)	204.4	112	168
Organik Kimya Lab.	159.6	112	112
Fizikokimya Lab.	99.4	70	84
Anorganik Kimya Lab.	72.8	0	84
Enstrümental Analiz Lab.	75.6	0	42
LABORATUVAR TOPLAMI	611.8	294	490

* Berkem, 1984.

Tablodan kolayca görülebileceği gibi Eğitim Fakültesinde en önemli laboratuvar çalışmalarının süreleri her iki programda da genellikle Fen Fakültelerindeki eşlerinden daha düşüktür. Üniversitelerimiz Kimya Lisans programlarındaki önemli laboratuvar çalışmalarının toplamalarının ortalaması 611.8 saat olarak bulunmuştur. Buna karşılık aynı laboratuvar çalışmalarının "YÖK Programına" göre Eğitim Fakültelerindeki toplamı ise 294 saattir. Açıkça görüldüğü gibi arada önemli fark vardır. Bu fark aynı laboratuvar çalışmalarının toplamının 490 saate yükseldiği "Çerçeve Programı" ile nisbeten giderilmiştir. Bununla birlikte hala 120 saat civarında ve Eğitim Fakülteleri aleyhinde bir fark mevcuttur.

Kimya öğretmeni adaylarının meslek hayatlarında Fen Fakülteleri Kimya - Lisans mezunlarına göre daha az analiz yapacakları, hali hazırda olduğu gibi Laboratuvar da daha kısa süre çalışacakları düşünülebilir. Bize göre unutulmaması gereken en önemli nokta, orta öğretimde öğretmenlik yapacak adayların çoğu zaman yalnız çalışmak zorunda olmalarıdır. Üniversitelerimize gelecek öğrencilerimizin bilgi düzeyleri, bir oranda öğretmenlerinin bilgi ve beceri düzeylerine bağlı olmaktadır. Konuyu bu yönüyle ele aldığımızda, eğitim-öğretim programlarında yer alan derslerin öğretim tekniği ve öğrencilerce anlaşılabilirliği bakımından da laboratuvar saatlerinin en az Fen Fakülteleri Kimya Lisans programları düzeyine yükselmesinin yararlı olacağı sonucuna ulaşılır.

Fakültemizde son iki yılda yaklaşık iki katına yakın artırılan laboratuvar saatleri iyi bir şekilde planlanarak yürütülmüş, ayrıca alet ve ekipman sayısında da belirli bir ferahlık sağlanmıştır. Laboratuvar saatlerinin optimal bir şekilde değerlendirilmesi sonucu, öğrencilerin teorik bilgileri de daha iyi kavradıkları gözlenmiştir. Ayrıca laboratuvar da yapılan pratik çalışmalar öğrencilerin mesleklerini sevmelerine ve kendilerine güven duymalarına da büyük oranda yardımcı olmaktadır.

Sonuç olarak; Eğitim Fakülteleri Kimya Öğretmenliği programlarında laboratuvara ayrılan sürenin bugünkü hali ile de yetersiz olduğu, eğitimde kalite yüksel-

mesini sağlayabilmek için öncelikle laboratuvar saatlerinin artırılması gerektiği söylenebilir. Bu artışta Fen Fakülteleri Kimya Lisans Programları kriter olarak alınabilir.

KAYNAKLAR

1. ÇİLENTİ, K.: Fen Eğitimi Teknolojisi, Gül Yayınevi, Ankara, 1985.
2. BERKEM, A.R.: Üniversitelerimizde Kimya Öğretiminin Durumu, Kimya ve Sanayi, Cilt 28, Sayı: 139/140, 1984.